

Ekklesia Breda 2 juni 2019

Serie: Marcusevangelie – thema: Zoon van de Thora – gelezen: Mc 1,9-11 en Mc 8,27-30+9,2-13

Toespraak Franck Ploum

1.

Niet alleen ons ekklesia seizoen loopt bijna ten einde, ook onze tocht door het Marcusevangelie is bijna afgerond. Vanaf januari hebben we structureel dit evangelie ter hand genomen en ons er door laten inspireren. Niet alle verhalen zijn aan bod geweest, maar de grote lijnen en thema's, de insteek en de achtergronden zijn ons ter oren gekomen.

Dit eerste verhaal over Jezus, het oudste op schrift gestelde document dat de naam evangelie kreeg, heeft ons een inkijk gegeven in de vragen, het vertrouwen, de teleurstellingen en de problematiek waarmee de jonge messiaanse beweging, vlak na de totale vernietiging van Jeruzalem en tempel in het jaar zeventig van onze jaartelling te maken had.

2.

Met het verhaal van vandaag zijn we aangekomen bij een letterlijk en figuurlijk hoogtepunt in het verhaal: de verheerlijking op de berg. De voorgaande hoofdstukken hebben zich naar dit moment toe ontwikkeld.

Na alles wat er geschreven, gezegd en gedaan is, horen we in dit verhaal de conclusie van de jonge messiaanse ecclesia: Jezus heeft in zijn onderricht de Thora (Mozes) en profeten (Elia) naar waarachtigheid uitgelegd en ernaar geleefd. Vooral dat laatste is van groot belang. Hij heeft er naar geleefd: woord en daad onlosmakelijk verbonden. Het woord horen, zo zongen we, betekent dat je de weg ook daadwerkelijk gaat (Hoor Israël – VL527). Precies die combinatie, die onlosmakelijke verbondenheid van woord en daad is de betekenis van het Hebreeuwse 'dabar', dat wij vertalen met 'woord', maar wat dus eigenlijk veel meer betekent. Het woord is vlees geworden in Jezus wil dus zeggen: het woord is door Jezus in praktijk gebracht.

Het visioen op de berg is als het ware de geloofsbelijdenis van de jonge ecclesia. Die belijdenis houden ze de hogepriesters en tempelelite voor. En daarmee dagen ze deze groepen ook uit. En dat betekent dat na de opbouw richting dit verhaal, de volgende hoofdstukken een neergang vertonen, richting Jeruzalem, waar deze belijdenis hem noodlottig lijkt te worden. Tenminste in ogen van de machthebbers. Wat voor de machthebbers het einde van een verhaal was, is voor de leerlingen pas het begin: de geboorte van de messiaanse beweging zonderde fysieke Jezus, maar wel in zijn geestkracht.

Er ontstaat dus een soort driehoek: doop – het begin van de verkondiging, opwaarts naar het verhaal van de verheerlijking op de berg, afdalen naar Jeruzalem; en weer terug naar het begin: Galileä. En de goede luisteraar heeft in het verhaal die twee andere kernverhalen horen doorklinken: De stem uit de hemel roept onherroepelijk het doopverhaal van Jezus in herinnering. Terwijl de gestalten in blinkend wit het beeld van het lege graf in herinnering roepen, de gestalten die oproepen terug te keren naar Galileä.

4.

De verheerlijking op de berg. Een geloofsbelijdenis. Een mooi verhaal op de dag van een doop. En wat het vooral ook laat zien is dat een geloofsweg niet begint bij een belijdenis, maar dat de

belijdenis gaandeweg groeit en zich in je vastzet en je niet meer loslaat. In die zin is het vreemd om er van uit te gaan dat dopen of gedoopt worden betekent dat je je schaaft achter en bepaalde geloofsbelijdenis. Eerder is dopen, 'ja' zeggen tegen de weg, de zoektocht naar wat waarachtig is en waardevol, wat leven geeft en wat de verhalen zijn waardoor je je wil laten leiden in je leven. Door je kind ten doop te houden, wordt het niet lid van een kerkgenootschap met een geloofsbelijdenis, maar je plaatst je kind in de lijn van een lange traditie. Dat deed ook Jezus, *'heel het volk liet zich dopen en Jezus ging ook'* staat in alle vier de evangeliëverhalen te lezen. Dopen is zeggen: hier ben ik, hier zijn wij, hier is mijn kind en ik hoop en verlang ernaar dat ik, dat wij dat zij, dat hij, een mens wordt om naar uit te zien, een mens naar Gods beeld. Maar wat is dat dan, Gods beeld? Mensen hebben iets van wat dat betekent herkend, gezien en ervaren in Jezus en ze zijn een beweging gaan vormen, hem achterna. In zijn voetspoor, zijn ze gaan doen wat hij deed. Dabar - Woord en daad.

Maar wat hij deed, was niet nieuw, kwam niet uit de hemel vallen. Sterker nog, zo vertellen de verhalen, door wat hij deed ging de hemel juist open, ontstond er verbinding tussen God en mens, tussen het woord dat gedaan wil worden en het leven van mensen. Mensen hebben in Jezus, gestalte van God herkend. Maar Hij stond zelf ook al in een lange traditie van mensen, in wie hij Gods beeld had herkend: Mozes en de profeten. Hij deed wat zij hadden gedaan: recht doen, lief hebben, God eren door gerechtigheid te doen en te bevrijden. Dat is wat traditie is: een doorgaande lijn van mensen die ieder op hun wijze, op hun plaats en in hun tijd, een spoor volgen en er nieuwe sporen aan toe voegen.

5.

Beste Yvette en Jan Wouter. Wij dopen Nathan, net als zijn zusje Noëlla twee jaar geleden, in een doorgaand bevrijdingsverhaal. Het is nu jullie keuze en jullie hopen dat hij straks die keuze beaamt en voortzet, jullie hopen dat hij die weg van woord en daad wil gaan. We dopen en spreken daarbij de naam van God uit. Jullie hebben gevraagd om dat hier te doen, maar jullie zijn het die hem opvoeden en groot zullen brengen in het licht, in de geest van dit verhaal – wellicht met deze ekklesia als oriëntatiepunt.

Maar wat komt daar van terecht, na vandaag? Ik heb het voorrecht gehad al even de wens te mogen lezen die jullie straks uitspreken. Daarin schrijven jullie *'We beloven je God te leren kennen, vooral door onze eigen levenshouding.'* Dat zinnetje is, denk ik, de spijker op z'n kop. Je leert God kennen in wat er gedaan wordt. Soms aan jou, dat noemen we een spirituele ervaring. Maar veel vaker door wat je ziet gebeuren om je heen. Door mensen die God voorleven. Nathan ziet jullie léven, dingen doen, andere dingen niet. Hij hoort bepaalde woorden. En dan komt er een moment dat er vragen gesteld gaan worden. Wat doe je, waarom doe je dat, wat zeg je daar, wat zing je? Het bijbelse verhaal, de Thora, zegt: je moet zo leven dat die vragen in je kinderen opkomen. En als je kinderen nooit zulke vragen aan je stellen, moet je je afvragen, of je goed met ze leeft. Dat is een pittige uitspraak maar we voelen allemaal aan waar het om gaat: dat je kinderen niet in geloof en traditie opvoedt door te zeggen dat je het bent, maar door te laten zien dat je het doet. God wordt ervaren in handen van mensen.

Dat die adem en geestkracht in hem mag komen, hopen, bidden, symboliseren we vandaag. En dat het een beginpunt mag zijn van een lange weg waarin jullie hem voorleven, dat hoe ingewikkeld deze wereld ook is: licht en liefde zijn onstuitbaar, zolang er mensen zijn die het leven, hem achterna.